

KEUHKOJEN ULTRAÄÄNITÄHYSTYS ELI EBUS

Yleistä

Keuhkojen ultraäänitähystys eli EBUS on toimenpide, jossa ohut taipuisa, ultraäänianturilla varustettu tähystin viedään suun kautta hengitysteihin. Tähystyksen aikana otetaan pienellä nestemäärällä huuhdellen näytteitä keuhkoputkien limakalvoilta sekä ohuella neulalla henkitorvea ja keuhkoputkia ympäröivistä imusolmukkeista.

Näytteiden otto on kivutonta, mutta toimenpide voi aiheuttaa yskänärsytystä. Toimenpiteen alussa puudutetaan äänihuulet ja henkitorvi, minkä jälkeen pahin yskänärsytys helpottaa. Tähystyksen aikana pystytään hengittämään normaalisti ja saat maskin kautta lisähapetta.

Tähystys tehdään makuuasennossa ja se kestää noin 20-60 minuuttia. Tutkimus tehdään keuhkojen alueen imusolmukenäytteiden saamiseksi. Tarvittaessa näytteitä voidaan ottaa samalla kertaa myös ruokatorven kautta.

Valmistautuminen

Lääkityksessä huomioitavaa:

- Mikäli käytätte verenohennuslääkkeitä (esim. Marevan, Persantin, Asasantin, Plavix, Pradaxa, Clopidogrel, Klexane, Fragmin, Innohep, Efiend, Briligue, Xarelto, Eliquis, Arixtra) tai teillä on insuliinihoitoinen diabetes, ottakaa yhteyttä keuhkosairauksien poliklinikkaan kutsukirjeen saatuanne tarkempia ohjeita varten.
- ASA (Aspirin, Disperin, Primaspan) normaalisti, ellei taukoa ole erikseen ohjeistettu.
- Tutkimuspäivänä: Olkaa syömättä ja juomatta vähintään kuusi tuntia ennen tähystystä. Käyttämänne aamulääkkeet ja pienen nestemäärän (enintään 2 dl) voi ottaa noin 2 tuntia ennen tähystystä. Hengitettävät lääkkeet tulee ottaa normaalisti.

Esilääkitys

Ennen tähystystä teille laitetaan käteen laskimokanyyli. Tutkimuksen alkaessa annetaan esilääkkeinä rauhoittavaa lääkettä sekä väsyttävää, yskää hillitsevää kipulääkettä. Lääkkeitä voidaan tarvittaessa annostella lisää tähystyksen aikana. Esilääkkeiden vuoksi tutkimuspäivänä autolla ajo on ehdottomasti kielletty. Osalle esilääkkeet tekevät lyhyen vaarattoman muistikatkoksen toimenpiteen ajalta.

Tutkimuksen jälkeen

Nielupuudutuksen vuoksi toimenpiteen jälkeen pitää olla n. 2 tuntia syömättä ja juomatta. Vointia seurataan ½-2 tuntia sairaalassa, jonka jälkeen pääsette kotiin. Näytteenottoon liittyy normaalisti vähäistä verenvuotoa, jonka vuoksi toimenpiteen jälkeen voi muutaman päivän aikana nousta verta yskän mukana.

Sijainti: Keuhkosairaudet	Hyväksytty pvm: 22.01.2025
Hyväksyjä: Ville Koistinen	Laatija: Jukka Viikari

Korkean kuumeen nousu (ja mahdollinen näytteenoton jälkeinen bakteeritulehdus) 1-2 vuorokauden sisällä ultraäänitähystyksen jälkeen on erittäin harvinaista (alle 1%).

Jos teille nousee korkea (yli 38.0 C) kuume 2 vrk sisällä tähystyksestä, hakeutukaa välittömästi lähimpään päivystävään sairaalaan ja ottakaa tämä ohje mukaan. Tähystyksen jälkeisen bakteeritulehduksen epäilyssä tarvitaan pikaista antibiootin aloitusta, ettei mahdollinen bakteeri pääse leviämään laajemmalle. Alle 38.0 C lämpöily on yleistä, eikä sen vuoksi tarvitse hakeutua hoitoon.

Useimmat näytevastaukset valmistuvat noin kahden viikon kuluessa. Mahdollisen sairauden aiheuttajaa ei pystytä päättelemään pelkkien tähystyksessä nähtyjen asioiden pohjalta vaan tähän tarvitaan otettujen näytteiden tutkimista laboratoriossa. Tämän vuoksi on tärkeää, että teillä on kotiin lähtiessänne tiedossa, miten saatte tietää näytevastaukset (lääkärin vastaanotto, soittoaika tai kirjevastaus).

Sijainti: Keuhkosairaudet	Hyväksytty pvm: 22.01.2025
Hyväksyjä: Ville Koistinen	Laatija: Jukka Viikari